

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πειραιάς, Αύγουστος 2009

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΑΠΟΓΟΝΩΝ ΤΟΥΣ

Η Γενική Γραμματεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος ανακοινώνει τα αποτελέσματα της Ειδικής Δειγματοληπτικής Έρευνας για τη Θέση στην Αγορά Εργασίας των Μεταναστών και των Άμεσων Απογόνων τους.

Η έρευνα διεξήχθη παράλληλα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού το Β' τρίμηνο του 2008 και διέπεται από τις διατάξεις του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και Κοινοβουλίου με αριθμό 102/2007, στον οποίο ορίζονται ο πληθυσμός που θα ερευνηθεί και τα χαρακτηριστικά για τα οποία θα συλλεχθούν πληροφορίες.

Αρμόδιος: Στέλιος Ζαχαρίου
Τηλέφωνο: 210 4852173
Fax: 210 4852948
E-mail: zacharis@statistics.gr
<http://www.statistics.gr>

Στόχος και μεθοδολογία της έρευνας

Βασικός στόχος της έρευνας ήταν η συλλογή πληροφοριών για τη θέση στην αγορά εργασίας των ατόμων που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό, καθώς και αυτών που δεν έχουν ελληνική ιθαγένεια. Συμπληρωματικά, η έρευνα συνέλεξε πληροφορίες για τη χώρα γέννησης των γονέων των ατόμων που συμμετείχαν σε αυτή με στόχο να εντοπίσει άτομα που ανήκουν στη «δεύτερη γενιά» μεταναστών.

Τα ερωτήματα της έρευνας απευθύνθηκαν σε άτομα ηλικίας 15 έως 74 ετών που ζουν σε ιδιωτικά νοικοκυριά. Το δείγμα της έρευνας ήταν 55.733 άτομα που διέμεναν σε 26.628 διαφορετικά νοικοκυριά.

Η επιλογή των νοικοκυριών έγινε με τη μέθοδο της δισταδιακής στρωματοποιημένης δειγματοληψίας, με πρωτογενή μονάδα δειγματοληψίας την επιφάνεια (ένα ή περισσότερα οικοδομικά τετράγωνα) και δευτερογενή μονάδα το νοικοκυριό.

Για την εκτίμηση των χαρακτηριστικών της έρευνας εφαρμόστηκε κατάλληλος αμερόληπτος εκτιμητής, ο υπολογισμός του οποίου βασίστηκε:

- α) στην πιθανότητα επιλογής των νοικοκυριών του δείγματος,
- β) στο ποσοστό ανταπόκρισης των νοικοκυριών του δείγματος σε κάθε πρωτογενή μονάδα δειγματοληψίας (επιφάνεια),
- γ) στην κατανομή του πληθυσμού κάθε Περιφέρειας, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών.

Τα βασικά ερωτήματα της έρευνας αφορούν στα ακόλουθα:

- Χώρα γέννησης των γονέων.
- Αριθμός ετών που ο ερευνώμενος κατέχει την ελληνική ιθαγένεια (για τα άτομα που δεν είχαν την ελληνική ιθαγένεια από τη γέννησή τους).
- Αριθμός ετών παραμονής στην Ελλάδα (για τα άτομα που δε γεννήθηκαν στην Ελλάδα).
- Λόγοι μετανάστευσης.
- Νομικό καθεστώς των ατόμων με αλλοδαπή ιθαγένεια.
- Χρήση υπηρεσιών για την ένταξη στην αγορά εργασίας.
- Μέθοδοι αναζήτησης εργασίας.

Μέσω των ερωτημάτων αυτών επιδιώχθηκε να συλλεχθούν οι πληροφορίες που χρειάζονται για την ανάλυση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης όσων ατόμων είναι μετανάστες, καθώς και των άμεσων απογόνων τους.

Χαρακτηριστικά των άμεσων απογόνων των μεταναστών

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, ένα στα 10 περίπου άτομα έχει έναν τουλάχιστον γονέα γεννημένο στο εξωτερικό. Οι περισσότεροι, 742.420 άτομα, έχουν και τους δύο γονείς γεννημένους εκτός Ελλάδας, ενώ 123.555 άτομα έχουν τον ένα μόνο γονέα γεννημένο στο εξωτερικό.

Πίνακας 1. Άτομα ηλικίας 15 – 74 ετών, κατά χώρα γέννησης των γονέων τους

	Αριθμός ατόμων	%
Και οι δύο γονείς γεννημένοι στην Ελλάδα	7.310.360	87,8
Ο ένας γονέας γεννημένος στο εξωτερικό	123.555	1,5
Και οι δύο γονείς γεννημένοι στο εξωτερικό	742.420	8,9
Δεν απάντησε	151.249	1,8
Σύνολο	8.327.584	100,0

Τα άτομα ελληνικής ιθαγένειας ηλικίας 15 – 74 ετών με τον έναν τουλάχιστον γονέα γεννημένο στην Ελλάδα εκτιμώνται σε 7.532.847 (90,5%). Τα άτομα ελληνικής ιθαγένειας που έχουν και τους δύο γονείς γεννημένους στο εξωτερικό εκτιμώνται σε 114.739 (1,4%)¹, ενώ τα άτομα αλλοδαπής ιθαγένειας εκτιμώνται σε 540.345 (6,5%). Η σύγκριση του εκπαιδευτικού επιπέδου αυτών των τριών ομάδων δείχνει ότι τα άτομα αλλοδαπής ιθαγένειας έχουν χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο. Τα άτομα που έχουν και τους δύο γονείς γεννημένους στο εξωτερικό εμφανίζουν μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας και μικρότερο ποσοστό απασχόλησης.

Πίνακας 2. Άτομα ελληνικής ιθαγένειας, άμεσοι απόγονοι μεταναστών και άτομα αλλοδαπής ιθαγένειας, κατά επίπεδο εκπαίδευσης και κατάσταση απασχόλησης

		Άτομα ελληνικής ιθαγένειας:				Άτομα αλλοδαπής ιθαγένειας		Δεν απάντησαν	
		με έναν τουλάχιστον γονέα γεννημένο στην Ελλάδα		και με τους δύο γονείς γεννημένους στο εξωτερικό					
		Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%
Επίπεδο εκπαίδευσης	Πρωτοβάθμια	3.359.405	44,6	51.079	44,5	291.913	54,0	71.376	51,1
	Δευτεροβάθμια	2.770.451	36,8	42.258	36,8	187.672	34,7	44.622	32,0
	Τριτοβάθμια	1.402.991	18,6	21.402	18,7	60.760	11,2	23.656	16,9
Κατάσταση απασχόλησης	Απασχολούμενοι	4.092.951	54,3	55.121	48,0	367.215	68,0	56.674	40,6
	Άνεργοι	319.317	4,2	9.148	8,0	24.806	4,6	3.872	2,8
	<i>Ποσοστό ανεργίας</i>		7,2		14,2		6,3		6,4
	Μη ενεργοί	3.120.579	41,4	50.469	44,0	148.323	27,4	79.107	56,6
Σύνολο		7.532.847	90,5	114.738	1,4	540.345	6,5	139.653	1,7

¹ Στον υπολογισμό αυτών των ατόμων δεν ελήφθησαν υπόψη τα άτομα που είτε και οι δύο γονείς τους έχουν γεννηθεί στην Κύπρο είτε και οι δύο γονείς τους έχουν γεννηθεί στην Τουρκία.

Λόγοι μετανάστευσης

Η πλειοψηφία των ατόμων που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό ήρθε στην Ελλάδα για να βρει εργασία. Το ποσοστό αυτό είναι ιδιαίτερα υψηλό στα άτομα που έχουν γεννηθεί σε κάποια από τις 12 νέες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (60,4%), καθώς και στους άντρες ανεξαρτήτως χώρας γέννησης (67,3%). Τα άτομα που έχουν γεννηθεί σε κάποια από τις 15 παλαιές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δηλώνουν κατά πλειοψηφία (59,8%) ότι έχουν έρθει στην Ελλάδα για προσωπικούς λόγους (γάμος με Έλληνα / Ελληνίδα ή άλλος λόγος).

Πίνακας 3. Άτομα που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό, κατά χώρα γέννησης, φύλο και κύριο λόγο έλευσης στην Ελλάδα²

Κύριος λόγος	Χώρα γέννησης						Φύλο			
	15 παλαιές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ³		12 νέες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ³		Λοιπές χώρες		Άντρες		Γυναίκες	
	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%
Πήρε μετάθεση από την επιχείρηση στην οποία εργαζόταν	660	1,7	0	0,0	586	0,1	644	0,2	601	0,2
Είχε βρει δουλειά στην Ελλάδα και ήρθε να εργαστεί	2.021	5,2	3.768	4,4	22.311	4,9	19.173	6,7	8.927	3,1
Για να βρει δουλειά	3.289	8,4	51.281	60,4	255.759	56,7	191.369	67,3	118.960	41,0
Για να σπουδάσει	1.885	4,8	8.730	10,3	1.047	0,2	6.348	2,2	5.314	1,8
Λόγω προβλημάτων στην πατρίδα του (πρόσφυγες, εμπόλεμες περιοχές κλπ.)	0	0,0	1.992	2,3	37.893	8,4	19.502	6,9	20.383	7,0
Για να βρει τα άλλα μέλη της οικογένειάς του	5.306	13,6	7.505	8,8	73.881	16,4	19.978	7,0	66.714	23,0
Επειδή παντρεύτηκε με Έλληνα / Ελληνίδα	11.351	29,0	4.682	5,5	13.036	2,9	2.676	0,9	26.393	9,1
Άλλος	12.057	30,8	4.024	4,7	31.910	7,1	16.226	5,7	31.765	10,9
Δεν απάντησαν	2.548	6,5	2.922	3,4	14.342	3,2	8.550	3,0	11.262	3,9
Σύνολο	39.117	100	84.904	100	450.765	100	284.466	100	290.319	100

² Τα στοιχεία του Πίνακα 3 περιλαμβάνουν τα άτομα που γεννήθηκαν στο εξωτερικό και ήρθαν στην Ελλάδα σε ηλικία 15 ετών ή μεγαλύτερη.

³ Οι 15 παλαιές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι: Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Δανία, Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία, Αυστρία, Φινλανδία, Σουηδία. Οι 12 νέες χώρες είναι: Κύπρος, Τσεχία, Σλοβακία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Ουγγαρία, Μάλτα, Σλοβενία, Βουλγαρία, Ρουμανία.

Περιορισμοί στη διάρκεια παραμονής και επιθυμία για εγκατάσταση στην Ελλάδα

Ένα σημαντικό ποσοστό ατόμων με αλλοδαπή ιθαγένεια δήλωσε ότι έχει περιορισμένη άδεια παραμονής στη Χώρα (47,9%), ενώ το ποσοστό των ατόμων που δήλωσε ότι δεν έχει άδεια παραμονής είναι αρκετά μικρό (2,9%).

Πίνακας 4. Διάρκεια άδειας παραμονής στην Ελλάδα

	Αριθμός ατόμων	%
Μέχρι 1 έτος	12.472	2,3
1 έως 2 έτη	88.434	16,4
2 έως 3 »	50.060	9,3
3 έως 4 »	12.014	2,2
4 έως 5 »	26.288	4,9
5 έτη και άνω	69.681	12,9
Αόριστης διάρκειας	250.838	46,4
Δεν έχουν άδεια	15.576	2,9
Δεν απάντησαν	14.982	2,8
Σύνολο	540.345	100

Ένα σημαντικό ποσοστό των αλλοδαπών δήλωσε ότι σχεδιάζει να παραμείνει στην Ελλάδα μόνιμα (46,6%) ή πάνω από 5 χρόνια (23,4%).

Πίνακας 5. Προβλεπόμενη διάρκεια παραμονής στην Ελλάδα

	Αριθμός ατόμων	%
Μέχρι 1 έτος	1.633	0,3
1 έως 5 έτη	53.468	9,9
Πάνω από 5 έτη	126.384	23,4
Μόνιμα	251.668	46,6
Δεν απάντησαν	107.192	19,8
Σύνολο	540.345	100

Ο επιδιωκόμενος χρόνος παραμονής στην Ελλάδα διαφοροποιείται ανάλογα με την ιθαγένεια των ερευνηθέντων. Τα άτομα με ιθαγένεια μιας από τις «παλαιές χώρες» της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχεδιάζουν, κατά πλειονότητα, να παραμείνουν μόνιμα στην Ελλάδα (64,2%). Το μικρότερο ποσοστό ατόμων που σχεδιάζουν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα (34%) εμφανίζεται μεταξύ των ατόμων που έχουν ιθαγένεια μιας από τις «νέες χώρες» της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πίνακας 6. Προβλεπόμενη διάρκεια παραμονής στην Ελλάδα, κατά ιθαγένεια

	15 παλαιές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης		12 νέες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης		Λοιπές χώρες	
	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%
Μέχρι 1 έτος	0	0,0	862	1,1	770	0,2
1 έως 5 έτη	1.445	5,8	11.202	14,0	40.821	9,4
Πάνω από 5 έτη	2.033	8,1	26.137	32,6	98.214	22,6
Μόνιμα	16.107	64,2	27.323	34,0	208.238	47,9
Δεν απάντησαν	5.498	21,9	14.724	18,3	86.971	20,0
Σύνολο	25.083	100	80.248	100	435.014	100

Ανάγκη για καλύτερη γνώση της ελληνικής γλώσσας

Τα άτομα που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό ερωτήθηκαν αν θεωρούν ότι χρειάζεται να βελτιώσουν τη γνώση της ελληνικής γλώσσας για να μπορέσουν να εργαστούν ή να βρουν καλύτερη εργασία. Τα περισσότερα (60,1%) δήλωσαν ότι δε χρειάζεται να βελτιώσουν τη γνώση της γλώσσας για να εργαστούν ή να βρουν μια καλύτερη εργασία.

Πίνακας 7. Ανάγκη για καλύτερη γνώση της ελληνικής γλώσσας των ατόμων που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό, κατά χώρα γέννησης, κατάσταση απασχόλησης, ηλικία και ιθαγένεια⁴

		Ναι		Όχι		Δεν απάντησαν	
		Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%
Χώρα γέννησης	15 παλαιές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	5.854	18,8	23.090	74,2	2.156	6,9
	12 νέες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	22.589	35,5	37.582	59,0	3.490	5,5
	Λοιπές χώρες	131.201	32,6	238.416	59,2	33.159	8,2
Κατάσταση απασχόλησης	Απασχολούμενοι	141.074	31,8	268.106	60,4	34.643	7,8
	Ανεργοί	12.583	36,8	19.650	57,4	1.977	5,8
	Μη ενεργοί	5.987	30,7	11.331	58,1	2.186	11,2
Ηλικία	15 - 24 ετών	23.329	39,9	29.334	50,2	5.765	9,9
	25 - 29 »	32.816	40,3	43.799	53,8	4.722	5,8
	30 - 44 »	73.036	30,4	149.980	62,4	17.456	7,3
	45 - 64 »	29.725	25,9	74.700	65,0	10.533	9,2
	65 ετών και άνω	738	31,5	1.274	54,4	330	14,1
Ιθαγένεια	Ελληνική	16.080	16,4	74.254	75,5	7.959	8,1
	Αλλοδαπή	143.564	36,0	224.833	56,3	30.847	7,7
Σύνολο		159.643	32,1	299.088	60,1	38.806	7,8

Το ποσοστό αυτών που θεωρούν ότι χρειάζονται καλύτερη γνώση των ελληνικών για να βελτιώσουν τη θέση τους στην αγορά εργασίας είναι σχετικά υψηλότερο στην ηλικιακή ομάδα 25 – 29 ετών (40,3%), καθώς και στους ανέργους (36,8%). Ιδιαίτερα χαμηλό (16,4%) είναι στα άτομα που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό και έχουν ελληνική ιθαγένεια.

⁴ Στα στοιχεία του Πίνακα 7 δεν περιλαμβάνονται άτομα που δεν εργάζονται, ούτε ψάχνουν για δουλειά ούτε έχουν εργαστεί ποτέ στο παρελθόν.

Αναγνώριση τίτλων σπουδών που έχουν αποκτηθεί στη χώρα γέννησης

Τα άτομα που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό ερωτήθηκαν αν έχουν προσπαθήσει να αναγνωρίσουν τους τίτλους σπουδών που απόκτησαν στη χώρα καταγωγής τους.

Το ποσοστό των ατόμων που προσπάθησαν να αναγνωρίσουν τους τίτλους σπουδών είναι ιδιαίτερα χαμηλό (2,9%) και ακόμα μικρότερο είναι το ποσοστό αυτών που κατάφεραν να τους αναγνωρίσουν (1,2%).

Πίνακας 8. Προσπάθεια για αναγνώριση του τίτλου σπουδών, κατά χώρα γέννησης

	15 παλαιές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης		12 νέες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης		Λοιπές χώρες		Σύνολο	
	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%
Ναι προσπάθησε και τους αναγνώρισε	3.205	6,8	1.516	1,7	6.889	1,3	11.609	1,7
Ναι προσπάθησε, αλλά δεν τους έχει αναγνωρίσει	789	1,7	826	0,9	6.443	1,2	8.059	1,2
Όχι δεν προσπάθησε, γιατί τελείωσε τις σπουδές του στην Ελλάδα	12.669	26,8	5.897	6,6	47.827	8,9	66.393	9,9
Όχι δεν προσπάθησε, γιατί δε χρειάζεται για τις δουλειές που μπορεί να βρει	3.674	7,8	24.157	26,9	158.747	29,7	186.578	27,8
Όχι δεν προσπάθησε, για άλλο λόγο	19.240	40,7	43.593	48,6	243.812	45,6	306.644	45,7
Δεν απάντησαν	7.735	16,3	13.707	15,3	70.935	13,3	92.377	13,8
Σύνολο	47.312	100	89.696	100	534.653	100	671.660	100

Χρήση υπηρεσιών βοήθειας για την ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας

Τα άτομα που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό ερωτήθηκαν αν τους προσφέρθηκε κατά τα πρώτα δύο χρόνια παραμονής τους στην Ελλάδα κάποια βοήθεια για την ενσωμάτωσή τους στην αγορά εργασίας (αν τους προσφέρθηκε η δυνατότητα να παρακολουθήσαν κάποια μαθήματα ελληνικής γλώσσας, κάποιο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης κλπ.). Συνολικά, μόνο το 9,9% χρησιμοποίησε κάποια βοηθητική υπηρεσία. Το ποσοστό είναι σχετικά υψηλότερο μεταξύ των ανέργων (12,1%) και των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (16,1%).

Πίνακας 9. Χρήση βοήθειας για την ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας, κατά κατάσταση απασχόλησης και επίπεδο εκπαίδευσης⁵

		Χρησιμοποίησαν βοηθητικές υπηρεσίες		Δε χρησιμοποίησαν βοηθητικές υπηρεσίες		Δεν απάντησαν	
		Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%
Κατάσταση απασχόλησης	Απασχολούμενοι	22.652	11,1	165.421	80,3	18.012	8,7
	Άνεργοι	1.935	12,1	12.372	77,6	1.642	10,3
	Μη ενεργοί	5.810	6,7	67.168	78,1	13.112	15,2
Επίπεδο εκπαίδευσης	Πρωτοβάθμια	15.653	9,2	140.380	82,7	13.743	8,1
	Δευτεροβάθμια	9.495	9,1	82.538	78,1	13.618	12,9
	Τριτοβάθμια	5.249	16,1	22.043	67,4	5.406	16,5
Σύνολο		30.397	9,9	244.961	79,5	32.767	10,6

⁵ Τα στοιχεία του Πίνακα 9 αναφέρονται σε άτομα που ήλθαν στην Ελλάδα τα τελευταία 10 χρόνια, σε ηλικία μεγαλύτερη των 15 ετών.